

ZBORNIK

SVEČENIKOV SV. P. IN ZAJEDNIC S. J.

Uredništvo: Gorica, Piazza N. Tommaseo št. 20

Dne 15. aprila 1923

Izhaja 15. dan vsakega mesca.

F. Š.

Cerkvena oskrbništa pozor!

Stalna je pod solncem le sprememba. Resničnost tega aksijoma čutijo pred vsem na svoji lastni koži naše porušene in poškodovane cerkve.

Po preteku komaj 8 mesecev, smo doživeli tri različne okrožnice ali kr. odloke glede vzpostavitve javnih bitij. — Komaj smo prišli do jasnosti v prvi okrožnici, ji sledi vže kraljevi odlok, ki z eno potezo prečta ves naš trud, vse naše delo, vse naše napore. — Kakšne namene ima vlada z vedno novimi odredbami? Ali nas hoče utruditi? Ali zavlačevati vzpostavitev cerkva od kalendas graecas? Naj, si bodo nameni vlade kakoršnikoli, mi zahtevamo le svojo pravico.

Z dne 18. 1. 1923 št. 106 je zagledal luč sveta kr. odlok, s katerim preide vse delovanje glede vzpostavitve javnih bitij od zakladnega in ministrstva za osvobodilne dežele v delokrog ministrstva za javna dela. Obenem določa isti zakon, člen 4, da se vrše **izplačila javnim bitjem** bodisi v obliki preduma ali celotnega zneska ne več potom Rima, ampak **naravnost od prefekture**. Za nas Goričane je važno vedeti, da je vsa zadeva glede vojnih odškodnin ostala pri prefekturi v Trstu, kljub temu, da smo v vseh drugih ozirih podrejeni Vidmu.

Z gorenjim kr. odlokom so vse **brezizjemno dušnorastirske cerkve izjednačene župnim**. Postava starih provinc se je raztegnila na naše kraje, da se itako doseže enotnost tudi glede cerkva. Zadeva je velike važnosti zaradi bodočega razmerja med državo in cerkvijo. V starih provincah ne poznajo vikarijatov in kuracij v smislu naše stare cerkvene zakonodaje, kjer so bili vsi kurati, samostoini vikariji ter nekateri od personam priznani pred državno postavo kot župniki glede plače in pokonine. — V starih provincah je samo dušobrižnik samostojen in deležen dobrot civilnih postav, medtem ko so vsi drugi le goli cappellani. Sedaj je odvisno od naših ordinarijatov, da li sprejmejo ponudeno roko vlade ter vse dušne pastirije proglase za župnike in sicer »inamovibiles«. Tudi tu je potreba izkoristiti dani položaj v korist dušnih pastirjev.

Kaj sedaj?

Mi smo skoraj da z silo iztrgali IX uradu v Trstu iz rok naša **naznanila in prošnje za vojno odškodnino**, da jih vložimo na finančno intendanco ter pridemo tako čim prej do zaželjenega konkordata in s tem do udeležitve naših načrtov. Toda z kr. odlokom nam je zajec zopet pretel pot in moramo kot javna bitja dvigniti svoje prošnje za vojno odškodnino pri finančni intendanci in jih poslati na

Vzpostavitevni urad v Trst. Seveda poskrbi za vse to naša zadruga oškodovanih cerkva.

Koliko časa bodo pestovali v Trstu naše prošnje, to sam Bog ve.

Kako bomo izvrševali vzpostavitevno delo? V smislu okrožnice 10. 4. 1922 so **praviloma krajevna bitja sama poklicana, da oskrbe neposredno izvršitev vzpostavitvenih in poravnalnih del na lastnih poškodbah**. Samo tedaj, ako dotična krajevna bitja iz dokazanih in pripoznanih razlogov ne zamorejo izvršiti neposredno teh vzpostavitvenih del, samo tedaj in na **podlagi njihove izrecne prošnje** in po predhodni odobritvi gen. civ. komis. (prefekture) jih zamorejo državni tehnični uradi nadomestiti z lastno podjetnostjo, t. j. državna pomoč v tehničnem oziru je samo akcesorna t. i. podrejena.

Ni dvoma tedaj, da ima vsaka dušnorastirska cerkev pravico in dolžnost **delati v lastni režiji**.

Toda ista okrožnica pravi, da se mora za delo, ki prekaša znesek 50.000 Lir **napovedati javno dražbo**. Nekateri juristi pravijo, da je javna dražba v okrožnici sicer omenjena, toda v praksi se postopa popolnoma drugače in opirajo svoje mnenje na slučaj Gradisce (Gradisca), kjer je okr. šol. svet oddal z dovoljenjem prefekture v Trstu najbolj zaupanja vrednemu podjetniku, isto je storil deželni goriški odbor. Tudi naša zadruga se pogaja z Vzpostavitvenim uradom v Trstu, naj bi se dražba opustila, toda silno dvomim, da bi uspela, ker okrož. motivira javno dražbo s tem, da se zagotovi boljša izvršitev dela, (kar je pa izključeno), da se doseže nižje cene (Sparsystem) in se na ta način zamore nekaj privarčiti v korist države, na koji bremene tozadevni troški. Zakaj se je vpletel čin dražbe v okrožnici z dne 10. 4. 1922 tržaškega civ. komis. vedo oni sami, mi samo slutimo, toda, niti v zakoniku o vojni odškodnini, niti v okrožnici nove province Trento ni niti duha ni sluha o kakik dražbi javnih poslopij. Izjemo dela le Trst. A da je tržaško naziranje protipostavno, niam pojasni slučaj zidania cerkve sv. Vida na Placuti, kjer je bila odbita od ministrstva javnih del pritožba IX urada v Trstu, češ, da mora iti na javno dražbo.

V tem oziru nismo še na jasnem, ker IX urad hoče imeti svojo lastno zakonodajno moč.

Kako bo zadeva izpadla, se bo poročalo pravočasno.

To, kar sem zgoraj omenil, velja samo župnim in tem izjednačenim cerkvam **kot stavbam**, vse drugo spada pod zakon kot za zasebnike.

Za predume na vojno odškodnino za župnišča kolonske hiše in zemljišča je iz-

dal Kreditni zavod v Benetkah. Zadolžnice, ki sicer odgovarjajo interesom zasebnikov, toda, kdor rabi hitro vzpostavitev svojih poslopij, naj se posluži te ugodnosti, ko vemo, da se nam sedaj zapirajo povsod vrata. Za obremenitev posestva je potrebno preidno dovoljenje cerkvene in politične oblasti. Glede premičnin nimamo še nikalkih pojasnil.

V kratkem se skliče v Gorici občni zbor zadrušnikov poškodovanih cerkva in se pojasni položaj: Izve naj se obenem tudi mnenje zadrušnikov glede vzpostavitve cerkva, predloži dosedanje stanje troškov in obvez itd. Vsak zadrušnik ima pravico do jasnosti, ko gre za njemu poverjeno nalogo.

Dr. J. Sr.

Odnosi med katoliško cerkvijo in državo v Jugoslaviji.

Zagrebska »Nova Evropa« je prinesla v svoji prvi letošnji številki (1. jan. 1923; knjiga VII. broj 1) zbirko člankov o problemu razmerja med cerkvijo in državo v Jugoslaviji. Sodelovali so pri ti številki pravoslavni in katoličani, škofje katoliški (n. pr. Bauer, Jeglič) in pravoslavni (Irinej, vladika Bački), politiki in nepolitiki. *Posebno pozornost je vzbudil članek dr. A. Korošca*, načelnika S. L. S. po volitvah 18. marca naravnost predstavitelja slovenskega ljudstva sploh. Gotovo bo zanimalo vse duhovniške kroge, kako slika on sedanji položaj katoliške cerkve v Jugoslaviji. V naslednjem podajamo prevod njegovega članka (pisan je namreč v srbohrvaščini in cirilici). On piše:

Največje kulturne sile v vsakem narodu so vera, znanost in umetnost. Moderne države smatrajo za svojo dolžnost, da podpirajo znanost in umetnost, da ju širijo in jima omogočajo svoboden razvoj. Le nasproti veri zavzema večina držav drugo stališče, posebno nasproti učiteljici katoliške vere, t. j. nasproti katoliški cerkvi.

Tudi v kraljevini SHS ne vživa katoliška cerkev popolne svobode, tudi ne potrebne naklonjenosti ne pri zakonodaji ne pri upravi. Po členu 12. naše ustave si država pridržuje pravico, da bode z zakonom določila, na kak način naj priznane vere vzdržujejo svojo vez z vrhovnim verskim poglavarjem; ki bi va zunaj državnih mej; v istem členu je tudi elastična odredba, ki prepoveduje, da bi verski predstavitelji svojo duhovno oblast hodisi potom verskih pobožnosti bodisi potem publikacij verskega značaja bodisi še drugače pri vršitvi svojih uradnih poslov kakorkoli upotrebovali v strankarske namene. Člen 16. pa predvideva sicer, da se verska vzgoja

vrši v soglasju z verskimi načeli posameznih veroizpovedanj, toda ne odreja, da je verska vzgoja naloga in zadeva poedinih cerkev.

Pri državni upravi sami ne vživa katoliška cerkev nobene naklonjenosti od strani državnih oblasti. *Ko to pišem*, je sedem škofij brez višjih pastirjev, in sicer nekatere že od postanka države sem, druge pa tudi skozi več let. Ni države na svetu, ki bi v tem oziru naši bila podobna. Katoliška bogoslovna semenišča dobivajo pri nas tako neznatno podporo, da je njihov obstanek ogrožen, kar pa nikakor ne velja za pravoslavna. Katoliški duhovniki, od škofov do kaplanov, se zapostavljajo in so daleč za pravoslavnimi, kar se tiče plače in doklad, Marijine kongregacije, strogo verska združenja, so ali prepovedane ali pa podrejene nadzorovanju po svetnih oblasteh. Katoliške kulturne organizacije, n. pr. *Orel*, niso ne v šoli ne v armadi enakopravne podobnim organizacijam drugih kulturnih narodov. Konfesionalne šole, bodisi samostanske bodisi one konfesionalnih šolskih občin (v Vojvodini), so bile zaprte ali podržavljene; njihova šolska poslopja so jim bila protizakonito in brez vsake odškodnine odvzeta, njih prostori pa zasedeni po svetnih oblasteh. Ista usoda grozi tudi ostalemu imetju konfesionalnih šolskih občin. Da, uprava si prisvaja celo pravico, da sestavlja sama neke liturgične molitve in jih uvaža v cerkev! Vojaki ne morejo povsod vršiti svojih verskih dolžnosti. Kakor kaže načrt konkordata, si država prisvaja pravico, mešati se v čisto notranje zadeve katoliške cerkve, kakor je n. pr. liturgični jezik, nadalje tudi pravico, da ona imenuje katoliške biskupe.

Gotovo je torej, da se sedanje postopanje vlade in njenih organov nasproti katoliški cerkvi ne more imenovati ne naklonjeno ne prijateljsko. Kolikor opazamo pri oblasteh enako (neprijateljsko) postopanje nasproti pravoslavni in katoličanom, izvira to iz kulturnobojnih nagibov ali pa iz običajne mržnje proti verski cerkvi; kolikor se pa katoliška cerkev zapostavlja v primeri z drugimi, posebno s pravoslavno cerkvijo, tedaj izvira to iz še slabših razlogov.

Kateri so ti razlogi? Znano je, da je pravoslavni biskup Dositej iz Niša z vednostjo vlade sodeloval pri ureditvi cerkve katoliških odpadnikov v Češki in da razvija med podkarpatskimi Rusini veliko propagando za prehod grško-katoliških unijatov v pravoslavje. Tudi med našimi grkokatoliki se vrši intenzivna agitacija za odpad od katoliške cerkve in prehod v pravoslavje. Ako iščemo vir te agitacije, ga najdemo v Sremskih Karlovcih (tu je sedež srbske patriarhije, op. ur.). Pred kratkim je bil iz Prage odpoklican naš poslanik dr. Vošnjak; izmed drugih razlogov se je to zgodilo tudi radi tega, ker se ni dovolj interesiral za akcijo niškega biskupa, kar se zopet po mojih informacijah ni godilo toliko iz kake antipatije do akcije same, temveč z navadne nebržnosti. Posebne deputacije čeških odpadnikov so se radi tega prišle pritoževati k naši vladi. Znano je tudi, da vlada ne mara imenovati katoliškega škofa v Beogradu in generalnega vikarja v Subotici, ker bi rada na ta mesta spravila kandidate, ki se priznavajo za (katoliške) Srbe. — V

načrtu konkordata se zahteva kot liturgični jezik mrtva staroslovenščina, da bi se odpravila latinščina s svojim silnim kulturnim ozadjem in da bi katoliška cerkev dobila pri nas isti liturgični jezik kot pravoslavna.

Vse to me v misli potrja, da sedanja cerkvena politika naših oblasti ne namerava zblížati in sprijateljiti obe krščanski cerkvi, temveč da oprezno in polagoma pripravlja in utira pota pravoslavju. Oblasti se ne upajo odkrito preganjati katoliško cerkev, pač pa jo zapostavljajo in šikanirajo, in s svojim postopanjem hočejo jasno vzbujati pozornost, da bi nam bolje bilo v pravoslavni cerkvi, kjer bi vživali vso njihovo naklonjenost. V tem nas potrjuje še to, ker čujemo izza kulis, da je treba katoliško cerkev v naši državi privedi polagoma do kapitulacije pred pravoslavjem. Torej: ne zblížanje in ujedinjenje potom sporazuma med dvema največjima cerkvama v državi, temveč nameren in premissen prehod katoličanov v pravoslavje!

V pravoslavnih krogih ne misli niko do na to, niti areligiozni elementi, da bi se moglo začeti z odkritim bojem proti organiziranim cerkvam; priznavajo, da bi pravoslavna cerkev pri nas ne mogla prenesti kulturnega boja; toda iz navedenih razlogov se bo nadaljevalo zapostavljanje in šikaniranje katoliške cerkve v naši državi.

To je sedaj razmerje državne oblasti do katoliške cerkve v naši državi. — Kako stališče pa zavzema katoliška cerkev v kraljevini nasproti državni oblasti? Z bolečino v srečju moramo konstatirati, da se naši katoliški cerkveni krogi ne zavedajo, kakšen namen imajo podzemski rovi, ki se v zadnjem času sistematično kopljejo pod njihovimi nogami. Uverjeni so, tako se zdi, da so to samo navadne težkoče, ki so sicer nekaj večje kakor so bile v bivši Avstro-Ogrski, a ki se dajo odstraniti z daljšim ali krajšim posredovanjem. Da so oni na krivem potu, o tem imamo polno dokazov.

Položaj katoliške cerkve je vsekako težak, ker je pri svoji obrambi osamljena. Drugače se postopa proti njej kakor proti številno močnejši pravoslavni cerkvi. Toda ne oziraje se na to bo morala ona, če se bo hotela ubraniti še večjih nepravil, poiskati odkrit razgovor z državno oblastjo, da se do zadnje točke razčistijo odnosi med obema.

Iz krščanskega sveta.

Katoliški shod v Ljubljani. Letos se bo vršil v Ljubljani V. katoliški shod. Velikonočna številka »Slovenca« je prinesla prvi poziv. Shod se bo vršil od 25. do 28. avgusta. Veliko predpriprav je že izvršenih. V programu shoda se nahajajo sledeče točke: нравni prepod, družinsko življenje, okrepitev socialnega blagostanja, uredba vzgojne in kulturne organizacije, načrt za krščansko šolo, znanost in umetnost, cerkev in država, svoboda in enakopravnost.

Program računa na velikansko udeležbo. Žele tudi prisotnosti italijanskih Slovencev.

JUDOVSTVO IN BOLŠEVIKI.

Prašanje, ki navdaja z grozo in strahom ves zapad, je rusko prašanje. Pred tem prašanjem trepetajo politiki, molk-

nejo diplomati. Negotovost in nejasnost vlada v vseh krogih o tem prašanju. Pa tudi v verskem in cerkvenem oziru ni mogoče dobiti prave jasnosti in gotovosti. Prav ima Dr. Grivec, ko očetovsko svari pred vsako prenenaglenostjo v razmotrivanju in v uvaževanju novih razmer na Ruskem. Kar se zdi danes, da je gotovo dejstvo, se nam kaže jutri kot bridka prevara.

Veliko se govori in piše o krivcih ruske nesreče. Med te se prišteva, carja, absolutizem, birokratizem, skvarjeno rusko plemstvo, rusko inteligenco z njeno nerazsodnostjo in z njeno neodločnostjo, slabo upravo, in na zadnjem mestu se prišteva med krivce ruske nesreče tudi judovsko perfidnost.

Tudi med nami jih je veliko, ki polagajo vso težo odgovornosti na ta poslednji činitelj. K temu prepričanju jih silni dejstvo, ko vidijo, da so očetje revolucije sami Judje. Trocki, Lenin, Bela Kuhn e compagnia bella.

Ravnokar se Judje na vso moč perejo po časopisih in hočejo odvaliti od sebe to krivdo ali zbrisati vsak sum o njihovi krivdi zatorej se mi zdi primerno in potrebno podati nekoliko mrvic k reševanju tega velikega prašanja.

Dne 21. marca t. l. je predaval g. V. S. Mandel v Berlinu o »konservativnem in razruševalnem elementu v judovstvu.« Predavatelj je branil in zagovarjal judovstvo pred očitki, ki se slišijo zadnje čase vse povsod, da so namreč Judje krivi ruske nesreče. Zaključil je na podlagi prejšnjih predavateljev Bikermana in Landaua svoje predavanje s tem, da je trdil, da se ne more za usodo judovstva ničesar bolj želeli kakor to, da se Rusija otrese boljševiskega jarma in da Rusija zopet vstane. Z veliko potezo odvrča zagovornik judovstva od sebe krivdo naslanjajoč se na dva argumenta svojega dokazovanja, namreč na konservativnost judovstva in na neskladnost judovstva z komunizmom.

Pri vsej prebrisanosti in zgovornosti se zagovornik ne more ubraniti stvarnih očitkov in velike krivde. Zagovornik judovstva kliče tudi zgodovino za pričo v nasprotnem smislu. Ob tej priliki moramo si najprej ogledati judovsko konservativnost in moramo reči, da se ne nahaja morda v mirni in pokojni duši tega naroda, ampak v tem, da Bog Jude čudežno ohranja na svetu kot živo pričo krščanstva in je torej njihova konservativnost popolnoma materialnega in ne spiritualnega izvora. Sv. pismo priča o tem, ki pravi: Ego enim scio contentionem tuam, et cervicem tuam durissimam.

Zgodovina tudi jasno priča, da so bili Judje velikokrat že kaznovani radi povzročeni puntov in uporov od raznih narodov.

Kar se pa tiče neskladnosti judovstva z komunizmom je treba ločiti pri tem teorijo od prakse.

Predavatelj je dejal dalje: Dejstvo, da so ruski Judje potegnili z bolševiki, ne daje še zadostnega vzroka, da bi mogli sklepati, da so oni krivi ruske nesreče. To so pač storili, ker so tako gibčni, da se raje prilagodijo razmeram, kakor pa, da bi škodo trpeli. In dejstvo, da so judje proti monarhistom, ne sledi še iz tega, da so oni podrli carizem, ampak se ne potegujejo za monarhizen, ker jim diši, da vpostavitvev monarhizma nima nobenih realnih

tal. Na koncu koncev je zagovornik obdolžil krščanstvo punntarstva in revolucijonarstva.

Nekateri Rusi spoznavajo judovsko zvižajo in njihovo perfidnost in jim očita-jo, da obstoji njihova krivda v tem, da so že pod caristično vlado zastupili inteli-genco, posebno visokošolce z njihovimi razrušiteljnimi idejami, načrti in programi. Tolstoj sam, ki je bil poročen z Judinjo je veliko k temu pripomogel in ga nekateri učeni Rusi prištevajo k največjim sovraž-nikom ruske «Matjuške».

O cerkvenih razmerah na Ruskem pa prihodnjič.

JAN. KOS.

Dvorakova vrnitev v katoliško cerkev. Iz Rima prihaja poročilo, da se je praški bogoslovni profesor in župnik Dvorak, bivši predsednik organizacije češkoslo-vaških reformističnih duhovnikov »Jed-note«, uklonil ukazom sv. stolice in ske-sano priznal svojo zmoto. Sv. oče je nato preklical Dvorakovo izobčenje in Dvoraka zopet sprejel v okrilje rimske cerkve.

Krvav verski spor na Češkem. V ob-čini Radbost je prišlo na Veliko noč do lu-dih spopadov med katoliki in pripadniki »narodne cerkve«. Glavarstvo je moralo poklicati na pomoč vojake, da so napravili red. Nad omenjeno občino je proglašano obsedno stanje.

Kardinal Faulhaber v Ameriki. Kardinal Faulhaber je neposredno po Velikonoč-nih praznikih odpotoval v Zedinjene dr-žave Severne Amerike, da tam pridiguje in predava. Njegova pot ni političnega, am-pak le karitativnega značaja.

Verska statistika Zedinjenih držav Severne Amerike. »Nouvelles religieuses« prinašajo v tem pogledu sledeče številke: Danes znaša število katoličanov v S. A. 25.000.000 vernikov. Leta 1820 jih je bilo 15 tisoč. Katoliška cerkev poseduje 17.000 cerkvenih zgradb, 15 univerz s 19.802 di-jaki obeh spolov, 51 seminarjev s 6667 kandidati, 113 kongregacijskih šol s 4531 gojenci, 115 kolegov s 13.990 učenci, 309 noviciatov s 10.544 novici in 1522 višjih šol s 129.870 dijaki. Osnovne šole se dele v farne, zasebne in institute: V 5690 farnih šolah se nahaja 1.698.032 dečkov in de-klie, v zasebnih 32.415, v 358 institutih pa 59.376 gojencev. — »Catholic Register« prinaša številke o verskih fondih. Metodisti, med katerimi je mnogo milijarderjev (Rockefeller, Morgan, Baker) so zbrali 85.930.000 dolarjev, katoličani 75.368.294, episkopalci samo 34.873.221, dasi so boga-tejši od katoličanov. Teh 75 milijonov se-stavljajo večinoma iz prinosov delavstva, ki tvori ogromno večino ameriških kato-ličanov.

Zadeva škofa Cieplaka in tovarišev. Na pritisek celega krščanskega sveta se je smrtna kazen nadškofa Cieplaka izpre-menila v 10 letni zapor. Odbor je to ute-meljeval s tem, da je Cieplak funkcionar cerkve, katera je bila že pod carji prega-njana in bi vsled tega smrtna odsodba vzbudila napačen vtis, kakor da sovjetska vlada nadaljuje politiko carističnega reži-ma (ki pa ni obsodil nobenega katoliškega škofa na smrt - Op. ur.) Smrtna odsodba prelata Butkijoviča pa je potrjena in tudi že izvršena.

Beatifikacija karmeličanke Terezije otroka Jezusa, duhovnika Mihaela Garri-

coitsa, ustanovitelja kongregacije duhov-nikov, presv. srca Jezusovega ter kardina-la Bellarmina se vrši 6., 10. in 13. maja v cerkvi sv. Petra v Rimu.

»Zlato rožo« je papež, podelil letos španski kraljici, Zlata roža je umetniško izdelano rožno steblo iz zlata, ki je papež blagoslovi in pošlje po posebnem odpos-lancu kakšni visokostoječi katoliški ženi, katera se je dlakovala po čednostih in do-brodelnosti. Med pontifikatom Pija X. in Benedikta XV. se zlata roža ni nikomur podelila. Pij XI. jo je blagoslovil četrto ne-deljo v postu v prisotnosti španskega po-slanika in njegove žene.

Fra Didak Buntič. O tem velikem bor-cu za narodno prosveto in krščansko kul-turo Hercegovine je prinesla revija »Das neue Reich« obširen životopis izpod peresa o. Puntigama. Smrt Buntičeva je bila res velik udarec za ljudstvo.

Nikola Pašič, framason. O Nikoli Pa-šiču čitamo, da je eden najagilnejših čla-nov belgrajske lože. Lepa »porodica«, ta, belgrajska!

Iz Zbora.

Vprašanje opcij.

Ker je vprašanje opcij zelo nujno je Zbor prosil našo centralno organizacijo F. A. C. I. za posredovanje s sledečo prošnjo:

REV. FEDERAZIONE DEL CLERO D'ITALIA
in SIENA.

Il comitato della »Società Sacerdoti di S. Paolo« con sede in Gorizia, già aggregato alla F. A. C. I. si rivolge alla rev. Direzione della stessa con la seguente richiesta.

Oltre ai 100 sacerdoti membri della nostra so-cietà, pertinenti alle diocesi di Gorizia, Trieste, Parenzo e Lubiana, hanno ricevuto in base al trat-tato di pace il diritto di opzione per il Regno d'Italia. Sebbene nati oltre al confine odierno del Regno prestarono servizio alle chiese delle no-stre provincie — alcuni oltre ai 30 anni.

Una parte di codesti sacerdoti si trovano tuttora nei territori della diocesi natia di Lubiana, cioè nelle parti annesse al Regno d'Italia; il loro paese nativo invece, giacché nei territori Jugoslavi della stessa diocesi.

Nei ultimi tempi osserviamo, che la maggior parte delle opzioni viene rifiutata.

Fino ad ora ricorrevano tutti al Presidio Ministeriale.

La conseguenza di tali rifiuti cagionerà che il numero dei sacerdoti nelle diocesi sopra nominate verrà diminuito, in modo che le no-stre provincie si dovranno riputare quali terre delle missioni, giacché interi circondari saranno privi di sacerdoti.

Già adesso si risente nei nostri paesi forte mancanza di sacerdoti; il rifiuto dei optanti cag-gionerà una verra catastrofe per la fede e la chiesa.

Si rivolgiamo dunque alla rev. F. A. C. I. di voler interpersi nei luoghi competenti per otte-nere una favorevole accettazione dei ricorsi già fatti.

Odgovoril je sam predsednik mons. Orlandi, da je osebno v tej zadevi posredoval na kompetentnem mestu v Rimu. Mi smo se obrnili s posebno vlogo na obe politični društvi »Edi-nost«, da bi nam dali na razpolago imena vseh onih naših članov, ki so potom njih rekurirali. Tižajško društvo ni vedelo za noben rekurz, ki bi bil od strani prizadetih duhovnikov potom njega vložen, goriško društvo nam je pa dalo imena

vseh onih, ki so potom tega društva rekurirali. Dobili smo tako imena sedmih sobratov.

Zadnje dni smo pa dobili iz tajništva F. A. C. I. sledeče sporočilo:

Rev.mo Signore.

Per conoscenza Le comunico, nell'assenza del n. V. Presidente, copia di una lettera in data 9 marzo al N.o 2608 pervenutaci dal Sottosegreta-riato alla Giustizia e al Culto e che penso rifletta una questione da Lei affidata a D. Orlandi. In ogni modo è pregata la S. V. di darne notizia agli interessati:

«Mi pregio assicurareLe che sul ricorso dei «sacerdoti residenti nelle terre redente, da Lei «comunicatomi si sono chieste informazioni al «Prefetto di Trieste in seguito alle quali si vedrà «se sia o meno il caso d'invitare il Ministero «dell'Interno a riesaminare la questione della cit-«tadinanza dei sacerdoti anzidetti.

«Mi creda.

D'ordine di S. E.
Il Capo di Gabinetto
F.to D. Amelio.»

Con tanti saluti
Siena, 14. III. 23.
Dev.mo

Il Segret. Federale.

Kakor smo od drugod informirani rekurzi niso popolnoma brezupni.

Davek na vinsko biro.

Na prošnjo »Zbora« za oprostitev davka vinske bire smo prejeli sledeč odgovor:

Con riferimento alla lettera del 31 I. 1923 della Unione dei Sacerdoti di S. Paolo il firmato uffii-cio si pregia di comunicare quanto segue.

L'unica esenzione della tassa provinciale sul vino consumato nel territorio provinciale pre-vista dalla legge, è quella contemplata dall'art. 3 del Decreto del Commissariato Generale Ci-vile in Trieste del 26 luglio 1921 N.o 081-0033, il quale articolo dice testualmente: »Al piccolo pro-prietario coltivatore, colono, mezzadro od arfit-tuario del fondo, da cui il vino proviene, è ac-cordata l'esenzione della tassa per il vino desti-nato esclusivamente al diretto consumo della propria famiglia sino alla concorrenza di un ettolitro annuo per ciascun membro della fami-glia convivente e di età superiore a 15 anni.

Sono considerati piccoli proprietari coltiva-tori, coloni, mezzadri o affittuari, agli effetti del-l'esenzione di cui il precedente comma, coloro che attendono direttamente e materialmente alla col-tivazione dei rispettivi vigneti.

Il Commissariato per gli affari autonomi poi, con deliberato del 27 dicembre 1921, accordava l'esenzione della tassa provinciale per il vino oc-corrente per la celebrazione delle SS. Messe in ra-gione di un ettolitro annuo per ogni sacerdote stabilmente addetto alla rispettiva Chiesa par-rocchiale o Chiesa con cura d'anime.

Ciò che infine riguarda la richiesta di co-stesta Unione tendente ad ottenere l'esenzione della tassa provinciale sul vino per i quantitativi che i sacerdoti ricevono a titolo di stipendio, il firmato comunica che tale esenzione non può ve-nire accordata perchè non basata in legge, ed os-serva, contrariamente a quanto sostiene codesta Unione, che venendo tassato il vino facente par-te dello stipendio del sacerdote non viene con ciò tassato lo stipendio stesso, dato che per i quan-titativi che vengono da esse sacerdote alienati, la rispettiva tassa viene pagata dall'acquirente. Per i quantitativi consumati dal sacerdote stesso, de-ve certamente pagare la tassa il sacerdote consu-matore, ma questa tassa la dovrebbe pagare (co-me ogni altro privato) anche se ricevesse lo sti-pendio in denaro e trovasse poi di acquistare con questo del vino per proprio uso.

Istarski glas.

Mi se iz Istre malo javimo. Ali, brate, svi smo kako utučeni ne možemo se ganuti. Mi ovdje teško se kada možemo skupiti, jer nam je svuda daleko, većinom smo nemocni, bolestni, pješice nismo vrijedni, a »voziti se« to danas ne ide. Mnoge su župe bez dušobrižnika, moraju ih excurrando providjati susjedi. Samo jedan primer. V kršanskom dekanatu ima u svemu 5 »domaćih«, u Boljunu pak je Don Alessandro Cauzzi iz starih pokrajina, ali govori dosta dobro hrvatski; u Sušnjevici pak je kao »učitelj« neki talijanski svećenik. Petrak mora iz svoje župe Cepića, upravljati dvije susjedne, Sušnjevicu i Brdo, gosp. dekan u Kršanu Kozljak, a Don Cauzzi Paz. — Halana u Submbregu, Sileny na Vranji pak Ellner imaju po jednu župu.

Dobri naš Anton Šebesta, kapelan u Ceru kod Zminja, umro je dne 4. tek. febrara valjda od pljučnice. Bio je dobričina. Cini se, da uz bolest su mu stanje jako otežčali i silni izgredi, o kojim se čitalo u listovima.

Frana Jurinčića, župnika na Pazu, protjerali su prošlog novembra. Naložili su mu, da se mora u roku 10 dana odstraniti. On je prepeljao svu svoju robu do Matulja nakanom, da onda ide preko medje u svoje rodno mjesto Kastav, SHS. — A na Matuljama je dobio iz Trsta brzovjav, neka se vrati na Paz, što je i učinio u nadi da će ga ipak pustiti na miru. Medjutim mu je došao iz Rima dekret, kojim mu se odbija rekurs protiv nepovoljnog rješenja »opcije«. Taj su mu dekret uručili dne 14. jenara t. g., a istoga dana je primila općina u Boljunu brzovjavni nalog, kojim je Jurinčić »immediatamente sfrattato«. Drugi dan je morao izručiti župne urede Paz i Boljun, žendarmi su ga već čuvali, noću otpeljali svoju kasarno a drugo jutro, 10. jenara, otpeljali vlakom iz Lupoglave na Matulje, gdje se ga ondešnji oružnici prepeljali preko granice u Kastav. Sada je niamješten, kako javi naš Fol. Dioeces., na kapelaniji Sv. Križa kod Kastva, SHS, a čuje se, da misli otići u Djakovačku biskupiju. Pokuštvo njegovo je valjda još na Pazu.

Petraku, Halami, Žvačku i Vrbki su odbili »opciju«, Ellnerju su ju priznali, a isto tako pokojnomu Ant. Šebesti. Ta dva su do sada sami od Ceha, koji su ju primili. Od Slovenaca ovdešnjih u Istri dali su ju do sada samomu Jos. Grašiću, župniku u Bermu.

Mi ovdje ništa ne možemo. U dušobrižniškom poslovanju takodjer sve zapinje. Narod u Istri, hrvatski, ne ima dubljega vjerskoga osvedočenja, ono malo, što si je bio ipak očuvao, sadašnje neprilike, naopaki duh vremena, materijalna nevolja još mu više grabi i uništuje, pak se bojim, da će nam naš puk posvema i svemu potpuno propasti. Svećenika je već malo, ti su sami kao utučeni i izmučeni, pak kako se će onda da taj tužni narod uzdržimo i očuvamo. Uz to i ona nesretna nesloga naših tako zvanih vodja, sve su to samo zlosretni čimbenici. Škole u Bolunu, na Pazu, na Vranji, Brestu so već posvema promjenjene u talijanske. Tužna Istra!

Vodstvo Marijinih družb naznanja:

1. Ker so doslej poslali statistične podatke za l. 1922 le nekateri dekanati, prosimo, naj bi to čimprej storili še ostali. Tudi morebitno negativno poročilo naj se dološlje.

Natančne statistike in pregleda črez sedanje dejansko stanje Mar. družb nujno potrebujemo za se in za Marijin misijonski koledar pro 1924. Prosimo tudi za imena dekanijških voditeljev.

2. Sestanek voditeljev Mar. dr. bo zaradi raznih zaprek šele 14. junija t. l.

3. Vse potrebščine za Mar. dr. se dobe v prodajalni K. T. D. v Gorici; razen svetinj in podob tudi vse vrste tiskovin in trakovi.

Apostolnice so natiskane in so ravno tam na prodaj po 10 stotink komad. Opozarjamo tudi na podobice s pravili za Marijine vrtce.

Družbenik Marijin je pošel; nova izdaja pa je že v tisku in do poletja ga gotovo dobimo.

4. Zelo je želeli, da gredo Mar. družbe tudi v zadevi družinske posvetitve presv. Sreu Jezusovemu z dobrim zgledom naprej; zato naj bi se vse družbe čimpreje posvetile Božjemu Sreu. Ta posvetitev bodi javna in slovesna in naj tvori začetek in podlaga za širjenje te lepe pobožnosti med našim ljudstvom. Dotični lističi z navoz dilom in posvetilno molitvijo se še dobe v knežonadškofijski pisarni v Gorici po 5 stotink listič.

Ob tej priliki si dovoljujemo priporočiti širjenje Bogoljubove knjižice: »Posvetimo družine presv. Sreu Jez.« Enakim namenom služijo tudi 3 zvezki knjižnice presv. Sreca — tiskarna sv. Cirila v Mariboru; a) Posvetitev družin presv. Sreu Jez.; b) »Srečne hiše«; c) »Resnost življenja«. Vsaka knjižica stane 1 dinar. Priporočamo posebno Bogoljubovo in pa »Srečne hiše«. Poslednja nudi dogodljaje P. Mateja in 7 kratkih nagovorov ob priliki družinske posvetitve.

Katehetski vestnik. Universalni katekizem.

V marčevi številki »Zbornika« je na vprašanje o universalnem katekizmu odgovoril A. Čadež. G. svetnik je povedal prav zanimive stvari, vendar ne tega, kar je vprašavec želel slišati. Menda je bilo premalo jasno vprašano. Naj danes vprašavec na kratko pove, kar že ve o universalnem katekizmu, upajoč, da bo potem na ponovljeno vprašanje kedo dal zaželjeni odgovor.

Nekje doli sredi Apenina je vprašavec pri duhovnih vajah *) l. 1918, prvokrat slišal o delu za universalni katekizem. Voditelj duhovnih vaj je vedel o tem tako natančne podatke, kakor da bi si tega dela sam aktivno udeleževal.

Pozneje je v rimskem »Il Monitore Ecclesiastico« v sešitku za november 1920. našel sestavek »L'unificazione dell'istruzione catechistica, secondo una relazione autorizzata. Tu je bral, kar je pravil voditelj duhovnih vaj in še mariskaj drugega. Pozneje ni več slišal o tem. Rad pa bi bil vedel, v kakem stadiju se nahaja to delo. Mislječ, da bo odgovor zajemal tudi druge sobrate, je poslal tisto vprašanje na »Zbornik«.

Imenovani rimski list poroča o članku The Unification of Catechetical Instruction, ki je meseca marca 1918, izšel v listu The Ecclesiastical Review v Filadelfiji. V

*) O teh duhovnih vajah napišem posebej nekaj vrstic. Ker je »Zbornik« zelo postrežljiv, bo menda tudi tisto sprejel.

I. delu je govor o delu za enotni katekizem od tridentinskega cerkvenega zbora do Benedikta XV. V II delu pa o dotična prizadevanju pod tem papežem.

Benedikt XV. je bil katehetski talent. Kedar je n. pr. pred postom nagovarjal rimske kvaresimaliste, jim je navadno razlagal kak izrek sv. Pavla na način, da bi ga morali umeti precej majhni šolarji. Ob eni taki priliki je povedal, da je bilo v Madridu, ko je bil on v tamkajšnji nunciaturi, ukazano pridigarjem, da morajo v uvodu vsake pridige povedati, s katerim vprašanjem katekizma bo njihov govor v zvezi. Ko je on enkrat v španskem jeziku pridigal, se je tudi tega držal. Kaj čudnega da je ta papež čutil potrebo enotnega katekizma, in to zlasti še tedaj, ko se je velikansko delo kodifikacije cerkvenega prava bližalo srečnemu koncu!

Uvodna dela za enotni katekizem so vpeljali nekako tako, kakor poprej za Codex I. C. Najpoprej so zbrali vse raznovrstne katekizme. Škofje celega sveta so jih poslali v Rim. Tiste, ki so pisani v manj znanih jezikih, so predstavili v kak bolj znan jezik. Vsi raznovrstni katekizemski teksti naj bi služili sestavljavcem novega teksta.

Nato je sv. Stolica ukazala nekaterim bogoslovcem, med njimi tudi kakemu učnemu župniku, (morda tudi zgoraj omenjenemu voditelju duhovnih vaj; če res, je bila izbira zelo srečna), naj vsak posebej po danih navodilih sestavi tri različne tekste malega katekizma. Dali so jim časa okoli enega leta. Vsak je moral delati sam. Zavezati se je moral s prisego, da nikomur ne izda svojega dela. Drug za drugega niso vedali, komu je to delo poverjeno.

Ko so ti končali, je začela delati komisija, ki je bila sestavljena iz več najboljkušenih cerkvenih oseb. Komisiji je bilo ukazano pregledati od onih bogoslovcenapisane vzorce in iz njih sestaviti enotni tekst v latinskem jeziku.

Končano? Ne. Od komisije sestavljeni tekst je imel biti poslan vsem škofom celega sveta s povabilom, naj dodajo svoje nasvete in opombe, da bo težavno delo moglo biti tem popolnejše. Ko škofje končajo svoje delo, gredo tako pregledani teksti nazaj v Rim pred vrhovno kongregacijo sv. oficija, katera čuva nad čistočo svetega nauka. Kardinali te kongregacije morajo pregledati tekst in od škofov dodane opombe. Kako ogromno in odgovorno delo! Kedor le nekoliko ve, kako so kongregacije natančne, bi se ne čudil, če bi slišal, da je sv. oficij formuliral nova vprašanja na episkopat celega sveta. Ko ta kongregacija slednjič dokonča svoje delo, predloži tako pretehtani tekst sv. Očetu v oficijelno potrditev.

Sedaj je jasno vprašanje: Kako daleč je dospelo delo za universalni katekizem? Vprašavec je z drugim vprašanjem: Ali so ordinariati že prejeli v pregled od določenih bogoslovcen sestavljene vzorce malega katekizma? izdal svojo misel, da menda delo ni še bolj napredovalo. Seveda bi bil vesel, če bi bil tekst že v razpravi kongregacije sv. oficija. Torej, kedo ve?

V načrtu je razven sestave malega katekizma še sestava srednjega in velikega katekizma.

Benedikt XV. je imel namen katekizem kodificirati, torej podati nekako v ta-

ki obliki, v kakeršnji je izšel cerkveni zakonik. Cerkevni nauk naj bi bil formuliran v kratkih paragrafih. Tako bi dobili uradni katoliški Credo, veljaven za celo cerkev, ki bi služil tudi za podlago zedinjenja cerkva.

Benedikt XV. se je za to delo osebno zelo razemal. Njegovo dedščino je Pij XI. pač s pijeteto sprejel. Vender prememba oseb vsako delo nekoliko zadrži. Najbrže bo treba še precej čakati, preden bomo mogli zraven knjige Catechismus ad parochos postaviti knjižico Catechismus ad populum.

Kedar vzamem v roke Codex Juris Canonici, mi srce gorkeje zapljuje: ponos in hvaležnost se mi vzbudi. Med gromom topov je Cerkev promulgirala to monumentalno delo. Kaka bo pač scenerija, ko bo izšel universalni katekizem? — Morda Previdnost tudi čaka, da še gorečnejše misijonsko gibanje pripravi se večje trume vseh narodov vesoljnega sveta za poslušavce naukov universalnega katekizma. — Morda Previdnost tudi čaka, da se krščanski narodi poboljšajo in spokore, da bodo tudi oni vredni poslušavci in izpolnjevalci v novem katekizmu razložene volje Božje. Ako bi télo biti tako-le: Pax Christi in regno Christi — Vesoljni cerkvenin zbor — Promulgacija universalnega katekizma — Unum ovile, unus Pastor!

Konference.

Zajednica za Šempeterski Dekanat je imela 26. febr. v Biljah svojo mesečno konferenco. Po duhovnem nagovoru in naznanitvi dnevnega reda, je sobr. Pahor nadaljeval referat: O zakonu po določilih cerkvenega zakonika. Razpravljalo se je o oklicevanju, o zakonskih zadržkih, o prošnji za spregled in o poroki. — Sobr. Švara je poročal o nanovo nastalem položaju v deželi. — Sobr. dr. Brumat se je tudi udeležil konference, da poroča o »Mladiki«, »Goriški Matici« in »Mohorjevi Družbi«.

Zajednica presv. Srca Jez. vipavske dekanije je na konferenci na Gočah 14. marca 1923. sprejela sledeče resolucije:

1. »Goriška Matica« naj ostane. Organizira naj se kot Mohorska družba na cerkveni podlagi v bratovščino pod pokroviteljstvom goriškega nadškofa.

2. »Zbor sv. Pavla« naj ta sklep sporoči konferencam s pozivom, da vse konference napravijo tak sklep.

ALOJZIJ KRALJ,
tajnik konf.

ČERNIŠKA ZAJEDNICA PRESV. S. J.

Predsednik: sobr. Leop. Čigoj, tajnik: Još. Fon, duhovni voditelj: P. Celestin. Na leto je 8 konferenc, s sledečim vspehom: a) duhovni nagovor; b) razni referati; c) stalno poročilo odseka za družniško posvetitev S. J.; d) dekanovo poročilo in naročilo; e) slučajnosti; f) glasno skupno češčenje v cerkvi pred odprtim tabernakelnom iz »Večne molitve« $\frac{1}{4}$ ure s posvetitvijo in lit. S. J.

Dne 15. jan. je bila konf. v Sv. Križu (samostan). Navzoči vsi, razven dveh sobratov, ki sta se opravičila, in trije gostje. I) Duhovni nagovor P. Celestina: »Duhovnikova svetost«, To zahteva že njegova častna služba, korist lastna in bližnjega. Govor — prepojen s prepričevalnimi izreki sv. cerk. očetov in učenika Jezusa!

II) O posvetitvi družin. Za danes naj velja naše skupno češčenje kot prošnja do Jezusa da bi S. Srce vnelo nas in nam izročene družine za to pobožnost, ki drugod rodi toliko lepih sadov. Sbr. dekan je to našo prošnjo predložil Jezusu pred tabernakelnom v lepi, v ta namen sestavljeni molitvi.

III) Praktični nastop sobr. Rejca v šoli (višji odd.) O »sv. kat. Cerкви«. Po nastopu debata, s splošno izraženo željo, naj bi se podobnih nastopov večkrat ponovili, ker ravno v katehezi čutimo pomanjkljivosti.

IV) P. Celestin otvori cikel predavanj: »Kaj je dobro vedeti duhovniku o bolnikih in boleznih?« Predavanje je bilo gotovo prvo te vrste, v življenju duhovnikovem koristno. Le škoda, da je bilo previsoko zasnovano, čemur pa je kriva le naša globoka neznanost v tej stroki. Predavatelj bo rad stopil prihodnjič malo nižje — propter infirmos!

V) Poravnali smo sobr. dekanu vse dolgove in terjatve od ordinarijata in drugod — za kar smo bili pohvaljeni! Pri gostoljubni refekciji smo čutili, da »quam bonum et incundum habitare fratres et patres in unum!«

TAJNIK.

KRONIKA.

Na sestanku vseh dekanov goriške nadškofije dne 5. 4. se je soglasno sklenilo sledeče: Za Goriško Matico se duhovščina zavzame z vsem srcem pod pogojem da se ista preosnuje v bratovščino po zgledu Mohorjeve družbe, sicer da smatra Goriško Matico le kot zasebno podjetje in se kot za tako ne more stanovsko zavzeti.

Slovensko cerkveno petje ukinjeno.

Sobratom je gotovo še v spominu, da je škof Bartolomasi na pritisk od zunaj ukinil slovensko nedeljsko pridigo pri Sv. Antonu Novem v Trstu. Dovoljeno je bilo izrecno le slovensko petje pri jutranji nedeljski maši in popoldanski blagoslov. »Popolo di Trieste« je veliki teden zahteval, da se mora tudi odpraviti. Kvestura je kmalu na to opozorila župnika, na morebitne nerednosti, ki bi se izvršile, če se tudi to takoj ne ukine. In za Veliko noč je bila sv. maša brez petja in cerkev od fašistov zastražena.

Nov goriški kanonik. Sobrat Alojzij Novak, dekan iz Črnič, je imenovan za goriškega prvostolnega kanonika. Častitamo!

Sobr. I. Zajc, župnik v Beli peči je izgubivši opcijo dne 15. marca t. l. zapustil svojo župnijo in šel v Jugoslavijo. Najskrajnejši sever gor. nadškofije je sedaj skoro brez duhovnikov. Cel koroški del ima le dva ali tri duhovnike.

Naš čolnič, »Prosvetna Zveza« je začela izdajati mesečnik za društva in družine. Bodi vsem toplotno priporočen. Pošljite naročnino čimprej (6 lir), da mu zagotovimo obstanek.

Koristni migljaji.

V 6. številu »Zbornika« vprašuje radovednež V. V. kdo neki bi bil skrit pod to šifro ter podtika članek o direktoriju V(ikarju) V(ertojbenskemu) (recte vrtobjenskemu). Nikar ne misli, prijatelj, da je vikar vrtobjenski res tako častilakomen, da bi se dičil s pavovim perjem. Premalo ga

poznaš! Saj je pod šifro V. V. skrit lahko kak boljši mož kot n. pr. Vivko Vodopivec ali vikar vederjanski. Nočem pa delati nikomur krivice. To je uredniške tajnost; le toliko povem, da se vrtobjenski vikar ne podpisuje z šifro V. V. kar potrdi lahko tudi cenjeno uredništvo »Zbornika«.

Op. ured. Vikarju vrtobjenskemu radevolje potrjujem, da ni v sorodstvu z našim V. V., če ravno sta oba sobrata in rabita oba isti direktorij.

Koristni migljaji

Lega sacerdotale Eucharistica pro quotidiana SS. Eucharistiae sumptione. — Triduum eucharisticum.

Vvod:

Znano je geslo papeža Pij X.: »Omnia restaurare in Christo«. To geslo je hotel posebno s tem uresničiti, da je priporočal pogostno in vsakdanje sv. obhajilo. Izdal je posebno dva odloka: O razpoloženju za vsakdanje sv. obhajilo in o starosti otrok, kdaj naj pristopijo prvič k sv. obhajilu. Odlok o starosti otrok se mora prebrati vsako leto o velikonočnem času v vseh župnijah in duhovnijah; drugi odlok o razpoloženju se mora prebrati po zavodih in samostanih. Koristno pa za duhovnika in vernike sploh bi bilo, da se tudi ta odlok prebere vsaj enkrat v letu. S tema nična je nedelja v osmini sv. R. T. S tema odloka odlokoma je bil zavdan smrtni udarec janzenistovski krvi veri v tem oziru.

Taka stara trdnjava predsodkov proti pogostnemu sv. obhajilu in proti mlačnosti kristjanov, lahko tudi rečemo proti vratam peklenskim, ne pade tako hitro. Treba je dolgotrajnega in vstrajnega obleganja.

I: Lega sacerdotale eucharistica.

Pri obleganju kake trdnjave je največ od tega odvisno, kdo vodi obleganje. Pri obleganju te trdnjave smo voditelji duhovniki. V ta namen se je ustanovila posebna družba duhovnikov t. j. »lega sacerdotale eucharistica.« Ustanovila se je takoj v l. 1906, čez pol leta po izdaju značnega odloka o razpoloženju za pogostno sv. obhajilo, dne 27. julija 1906. Ta družba ali bratovščina je bila takoj povišana v nadbratovščino. To se sicer navadno zgodi še le čez 3 leta, ako se družba dobro obnese. To je dokaz, koliko važnost polaga sv. stolica v to duhovsko družbo, da se doseže tako vzvišen namen.

Sedež družbe.

Družba je ustanovljena v Rimu, v cerkvi sv. Klavdija. Vodi jo kongregacija presv. zakramenta. Vse druge družbe, če se kje ustanovijo, se morajo priklopiti ti glavni družbi.

Za nas je najbližja v Bocnu an Tirolskem.

Namen.

te duhovske družbe je, da bi udje širili med verniki pogostno in vsakdanje sv. obhajilo. To se zgodi z molitvijo, z poukom, z raznimi tozadevnimi tiskovinami.

Vstop.

Pristopi lahko vsak duhovnik, ki hoče širiti to apostolsko delo med verniki.

Družbeno glasilo

je časopis: »SS. Eucharistica« ki ga izdaja kongregacija presv. zakramenta v raznih jezikih. Za nas izhaja v Bocnu na Tirolskem. Prej smo imeli svojo slovensko hrvaško »Zajednico«, ki je pa žal umrla.

Pravice članov.

Da nas privabi sv. cerkev v to duhovsko družbo, nam naklanja razne pravice in milosti, veliko odpustkov, popolnih: 26 — in mnogo nepopolnih, kakor je razvideti iz sprejemnice. Med drugim imajo pravico maševati še eno

uro pred solnčnim vshodom in do ene ure popoldan. Tudi obhajati smejo eno uro pred solnčnim vshodom in cel popoldan do solnčnega zahoda. Svojim spovedencem morejo podeliti enkrat v tednu popolen odpustek, ako gredo vsaj petkrat v tednu k sv. obhajilu. To je na leto 52 odpustkov! Rožne vence morejo blagoslavljati z t. i. križarskimi odpustki.

Navodilo.

Da morejo udje, doseči svoj lepi namen, se jim da posebno navodilo: a) župniki in dušni pastirji sploh naj vernike poučujejo o sv. R. T. Kažejo jim namen tega presv. zakramenta: Pričujočnost Jezusova, daritev sv. maše in sv. obhajila; b) odstranjajo naj razne predsodke, ugovore, pomisleke proti pogostemu sv. obhajilu. Poučijo jih, kaj se zahteva za vsakdanje sv. obhajilo: Posvečujoča milost božja in dober namen; c) širijo med verniki razne knjige, spise in časopise, tiskovine, ki govorijo o tem. Slovenci imamo zelo lepo knjigo, po vsebini in opremi: »Skrivnost sv. R. T.« Spisal dr. Jos. Valjavec. Velja 6 dinarjev pri pisatelju na Rakovniku pri Ljubljani; č) v spovednici naj se bolj na drobno odvzema mnogim prazen strah, ki ga imajo mnogi spovedenci; d) Ker hodijo k sv. obhajilu navadno le oni, ki pridejo k sv. maši, naj jih vabi k sv. maši. Tu v tem oziru imamo Slovenci primerne knjige: »Razlaga sv. maše ob »Cochezma« in knjigo, molitvenik, ki ga je izdala družba sv. Mohorja o sv. maši. Sv. maša naj se oznani tak čas, ki bo primeren krajevnim razmeram. Ako je samo ena sv. maša, bi se tudi pri farni cerkvi obhajalo, ako je sv. maša na podružnici. Povabili bi se z zvonom morda ¼ ure prej ali se pove v cerkvi, kdaj se obhaja. Mnogi bi prišli, da se jim tako postrže. Sv. obhajilo se lahko podeli tudi izven maše; trud je obilno poplačan; e) navaja naj se še otroke na to lepo navado. Ako bodo navajeni že v mladosti, bodo to še pozneje tem rajši nadaljevali. Priporočajo se jim t. j. obhajilne zveze, kakor tudi odrašenim, posebno raznim družbam.

II. Evharistična tridnevnic.

Zelo pripraven pomoček, da dosežejo člani svoj namen, je t. i. evh. tridnevnic. Člani imajo pravico, da podelijo na koncu te tridnevnic papežev blagoslov. Po najnovjšem določilu se napravi križ in se moli: »Benedicat vos omnipotens Deus Pater et Filius et Spiritus Sanctus.« R. Amen.

Prvi dan te tridnevnic bi se govorilo, kot se navadno govori pri duhovnih vajah: o namenem človekovem, o grehu, njega nasledkih i. t. d. Drugi dan bi se govorilo o neskončnem usmiljenju božjem, o spravi z Bogom; povabi se jih k zakramentu sv. pokore. Tretji dan naj bi bili govori o sv. R. T., posebno o sv. obhajilu, o koristi, pripravi in zahvali po sv. obhajilih, o sv. obhajilu z primernim sklepnim nagovorom; sklece se z zahvalno pesmijo in papeževim blagoslovom.

Da se ohrani sad takih tridnevnic, je treba že med letom večkrat o tem govoriti. Primeren je posebno prva nedelja v mesecu, ki naj bi bila evharistična nedelja in v mesecu juniju, ki naj bi bil evharističen mesec, posvečen sv. R. T. Razdelijo se med vernike lističi ali podobice z molitvijo za vsakdanje sv. obhajilo. Molila naj bi se v družinah pri večerni molitvi.

Primeren čas za to tridnevnic bi bili predpustni dnevi, ko se drugje navadno obhaja 40 urna pobožnost v čast sv. R. T. Ta 40 urna pobožnost je primerna bolj za večje duovnije in, pr. dekanijske cerkve; združena je tudi z večjimi stroški. Evharistična tridnevnic pa se lahko obhaja tudi po manjših duhovnijah. Da se duhoven preveč ne obteži, se priporoča za popoldan mesto govora, duhovno berilo. Primeren knjigo za to sem že navedel. Začetek li bil v

nedeljo, sklep pepelnično sredo. Ta dan jih pride veliko k pepeljenju, prav primeren za sklep. Za v četrtek se še povabijo k sv. obhajilu za duše v vicah. To bi bila tudi predpustna evharistična pravna pobožnost. Tako prakticiram že dalj časa in je veliko sadu. Sv. maša naj bi bila z blagoslovom. Primeren čas bi bil tudi v postu. Lahko tudi med letom, kakor so časovne ali krajevne razmere.

Versko življenje splošno peša. Manjka hrane. Vodimo vernike k pogostnemu, vsakdanjemu sv. obhajilu. K temu naj pripomore tudi to duhovsko društvo in evharistična tridnevnic.

Opazka: Kdor se želi vpisati v to družbo, naj se oglasi pri Evharisticnih v Bočnu, ki so na naši strani — italijanski.

To družbo in tridnevnic priporoča tudi »Instructio pastoralis Labacensis: 1915, pag. 51—88.

Dom. Janež, župnik.

SV. OČE TRETJEREDNIKOM

Te že slišim: »Deni v Cvetje!« Res je, da bi šlo v »Cvetje«, ampak za »Zbornik« je morda še bolj potrebno. Tretji red hoče ostati ena naših »neizgovorjenih besed«, ampak to ne sme biti. Izgovorimo ga torej!

Dne 25. februarja 1923. ob 12.45 so se sv. Očetu poklonili frančiškanski tretjeredniki skupščine Ara Coeli na Kapitolu. Prednik Marchesi je bral udanostno naslovnico (adreso, indirizzo), na katero je sv. Oče odgovoril s posebno ljubeznivimi besedami. Škoda bi bila, če bi jih sobratje ne slišali. Skusimo jih torej iz »Osservatore Romano« 26-27. febr. 1923. posloveniti tako, da se bodo koltoliko domače glasile, a vender ne preveč pomena izgubile.

»Ne majhno, ne suho ni vaše polje, sinovi preljubljeni, ampak veliko, lepo, rodovitno in prav bogato pridelkov. Če čustva, katera so vas sem pripeljala, in katera je vaš pooblaščen tolmač izrazil tako udano, s tako prisrčno zgovornostjo, dajejo vaši pričujočnosti poseben poudarek občutene udanosti, bi pa pričujočnost članov najbolj cvetoče frančiškanske skupščine, ki je po pravici v Našem Rimu najvišje postavljena, ki je rojena zastopnica vseh drugih rimskih skupščin, vselej in v vsakem slučaju dostovala, da bi povzročila Našemu srcu globoko veselje. Vaš red namreč proglašča da se je vresničilo prelepo dejanje, zaželjeno Srcu Božjemu, na vso moč dobrodelno ubogemu človeštvu: Vaš red veliko pomeni v božjih željah in je zvezan z vsem velikim, neizmernim redovništvom v svetu in v Cerkvi, in posebno z veliko frančiškansko družino, kateri mi tretjeredniki pripadamo; in po pravici pravimo Mi, ker smo Mi izmej najstarejših tu pričujočih tretjerednikov.

Kaj so redovi v svetu? Živ, veličasten odgovor, katerega je v svojem uboštvu in v svoji revščini dalo željam Božjega Srca od tega Srca obogateno človeštvo.

Bog ima voljo Očeta, pa tudi voljo Gospoda, v kateri ne popušča: to voljo je izrazil v svoji postavi in v zapovedih svoje Cerkve. Ima pa tudi želje, predraže Svojemu Srcu, katerih dragocenost in velikost tako zelo čuti, da jih skoro ne upa imenovati med božjimi reči drugače kot le z božjo obzirnostjo: Kdor ima ušesa za poslušanje, naj poslušaj (Mat, 11, 15). Noče jih ukazati, in to daje

svojemu Apostolu tako-le povedati: praeceptum Domini non habeo (I. Kor. 7, 25.). Toda želja je toliko bolj svetla, konkork bolj obzirno izražena.

Prva velika, jedrovida zasluga verskih redov je v tem, da darujejo Bogu celo lastno bitje v zvestem izpolnjevanju treh obljub, v ljubi ostroti najvišjih zavez, brez vsakega pridržka v božji službi. Toda po tej poti ne morejo vsi hoditi, in Bog, po božje kavalirski, tega zato ni vsem zapovedal. Vsem pa more biti zelo koristno, ako napravijo kak korak na tej izviseni, svetli poti. Na drugi strani pa ni samo vabilo, ampak zapoved k popolnosti po meri, kakor je komu milost dana. Z drugimi besedami, gre za to, da se takorekoč napravi splosno ljudstvu dostopno, kar pripada v nekem drugem oziru najvišjemu plemstvu duš. In kako? Tretjeredniki sv. Frančiška odgovarjajo: tako se naredi.

Kaj je v resnici tretji red frančiškanski? Ne ostrost obljub, ne skupno življenje v samostanu, ne redovno življenje po črki, ampak po duhu. Iz duha tega življenja izvira dejanska popolnost v družini in v vsakdanjem medsebojnem življenju. Tako nastaja iz obljube čistosti vzviseno dostojanstvo krščanskega življenja, ki goji čistost na najnatančnejši in najvzvisenejši način; duh ubošstva se vadi v pokori, v zatajevanju cellega življenja; duh pokorsčine se razodeva v udanosti do vsake postave; ta udanost je gorka, radodarna, širokosrčna v najtočnejši pokorsčini božji in cerkveni postavi, katero predstavlja božji ukaz, božja volja, božja želja.

I tega izhaja samoposebi apostolstvo krščanskega življenja, krščanske vere, krščanskega miru, ki se širi vsepovsod, v vse domove, v vse kroge, v vse družabne sloje. Na ta način skuša res množica, krščansko ljudstvo, storiti kak korak na poti popolnosti, ko stopa po stopinjah onih velikodušnih, ki so klicani po izrecnem poklicu.

Torej nele volja, ampak tudi želja Božja se bolj obširno sluša; in po pravici, kajti Srce Jezusovo ima pravico najti vedno bolj široko vračilo za vse žrtve, katere je prestalo iz ljubezni do nas.

In ta dragoceni zaklad zastopate vi tukaj pred Nami v svojih osebah, v svojem življenju, v svojem krščanskem vsakdanjem občevanju, v svojem delavnem in resničnem apostolstvu, v vsem, kar Nam avtomatično, naj pade ta beseda, v spomin kličete, hočemo reči: veliko frančiškansko družino.

Vse to vaše dobro delo, pomnoženo od vseh udov te velike družine delujoče po svetu, in tako sijajno bogastvo božjih zakladov, tolaži Naše ubogo srce, ki je hvaležno Bogu, kateri v toliki ljubeznivosti deli svoje darove, hvaležno dušam, katere na ta način stopajo v službo božjega usmiljenja.

Sinovi moji, vi razumete, s kakim srcem vam podelimo apostolski blagoslov, katerega ste prišli prosit v Očetovo hišo. Naj pride na vas vse, na celo vašo skupščino, na vaše sklepe, katere naj oplodi z vedno številnejšim in dragocenejšimi sadovi, ki bodo vredni, da ugažajo Božjemu Srcu; naj pride na vaše družine, na vaše patre, ki vas vodijo s toliko vnemo po potih duhovnega življenja, na vaše vzgledne prelate, naj pri-

de, kaker želite, na vso frančiškansko družino; in po tem blagoslovu naj se do polnijo vaše pobožne želje, izražene v vašem imenu; da bodo ti naporji proti najvišji, človeku dovoljeni popolnosti vedno bolj venčani s srečnim vspehom, da bodo rodili vedno krepkejše in širše apostolstvo krščanskega življenja, resničnega pomirjenja, katero naj slednjič potolaži celi svet v miru Kristusovega kraljestva.

Sobrat, beri še enkrat, da boš bolje umel, kako visoko misel ima sv. Oče o tretjem redu in kako ga ljubi. Potem pa po tihem odgovori na ta le vprašanja: Kako mnenje imaš Ti o tretjem redu? Si vpisan? Koliko si že storil za njegov prospeh? Ti je znano, v kakem stanju se nahaja tretji red v naši deželi? Kaj treba storiti, da se to stanje dvigne? Sledijo naj določni sklepi, katerih izvršitev naj se čimprej v dejanju pokaže!

Ti pa sobrat, ki vodiš kako tretje redniško skupščino, sporoči »Zborniku« vsaj, koliko udov ima. »Zbornik« bo gotovo rad to malo statistiko objavil. Kazala nam bo, koliko je storjenega, in vspodbujala k novemu delu za tretji red, ki je tudi sedaniemu sv. Očetu tako zelo pri srečju. Tako bodi!

V. V.

Misijonišče v Grobljah :

Katoliška Cerkev je misijonska cerkev.

Katoliška Cerkev je društvo, ki ga je ustanovil sam Bog s tem namenom, da zveliča vse ljudi. Da doseže ta namen, ji je dal Bog dvojno sredstvo: božji nauk in sv. zakramente: »Pojdite po vsem svetu, učite vse narode in krščajte jih«. (Mark. 16; 16). Ima torej na skrbi dvojne vrste ljudi: one, ki so že njeni resnični člani in one ki jih mora še pridobiti. Za prve ima urejeno dušno pastirstvo in za druge misijonstvo.

Urejeno dušno pastirstvo za katoličane skrbi za dvojno: za cerkveno, o sobje in za cerkveno premoženje, od katerega živi to osebje. Obojna zadeva mora biti rešena povoljno, drugače trpi pastirstvo. Važnejše pa je vprašanje za osebje, potem šele pride materialno vprašanje. Najprej župnik, potem bira

Na ista način mora biti preskrbljena druga naloga katoliške Cerkve v misijonih; skrbeti mora za *personal material*. Za obe so se ustvarila posebna društva: *vzgojna društva in nabiralna društva*. Prva skrbijo za zadosten misijonski naraščaj, druga za materialni položaj že vzgojenih in delujočih misijonarjev. *Važnejša in potrebnejša so prva društva*, druga služijo prvim. Če bi bila med katoličani kakšna škofija še tako bogata, bo pešalo in propadalo versko življenje, če nima duhovnikov in če ni preskrbljeno za zadosten naraščaj. In če bi kakšna misijonska pokrajina bila popolnoma preskrbljena z materialnimi sredstvi, je ni mogoče spreobrniti brez misijonarja. In v resnici so sedaj po vojski marsikatero misijonsko pokrajino preskrbljene že celo s cerkvami, in misijonskimi napravami, pa jim ma-

njka misijonarjev. In za misijone stori več tisti, ki jim posveti svojo osebo, kakor pa oni, ki jim daruje nekaj kronic. Oseba je glavno, drugo si v sili oseba sama poišče.

Slovenci smo imeli in bi še danes lahko veliko ljudi dali za misijonsko delo. Bila je na Slovenskem doba, ko smo imeli veliko in dobrih misijonarjev. Baraga, Knoblehar in drugi, ki so spreobrnilni cele pokrajine. Te dežele bi bile lahko še danes naše misijonske pokrajine. Toda ti delavci so premalo posvečali pozornosti za zadosten misijonski naraščaj v svojih pokrajinah. Bile so podobne škofijam brez semenišč. Zmanjkalo jim je iz naših krajev naraščaja in morali so jih prevzeti drugi narodi ali pa je prelepo začeto delo zamrló. In ker je zmanjkalo misijonarjev na Slovenskem, je tudi doma misel in smisel za misijone odrevenela.

Do zadnjega časa smo imeli na Slovenskem samo *nabiralne* misijonske pokrajine, pa še nobenih *vzgojnih* družb. In prve so še danes precej močne, kolikor je pač pri nas mogoče in imajo večino svoje glasila. Najmočnejša je *Klaverjeva* družba, ki ima dve glasili. *Detinstvo* ima letna obvestila. Tudi *Apostolstvo*, ki je še danes nedoločeno, ali bo vzgajalo duhovnike za razkolnike, ali bo samo znanstveno delovalo, je izdalo že precej publikacij.

Izrazito *vzgojne* družbe, ki bi najskrbela za duhovski naraščaj v poganjskih misijonskih pokrajinah, še do zadnjega časa nismo imeli. In ravno tukaj bi mi Slovenci lahko relativno največ storili. Ni ga kmalu naroda, ki bi dal Cerkvi toliko duhovnih poklicev kakor slovenski. V bivši Avstriji smo imeli Slovenci pogosto po drugonarodnih samostanih večino ali pa vsaj v vsakem samostanu svoje rojake. Nasprotno smo pa finančno, posebno še sedaj po vojski šibki. Razen tega je naša materialna podpora zaradi naše valute nezadostna, ker vsote, s katerimi bi se doma doseglo marsikaj, v misijonskih deželah prenešene v franke, malo pomenijo. Pri teh razmerah bi se naša misijonska politika morala osredotočiti pred vsem pri *poklicih* in najprej tem posvetiti vsa sredstva, posebno, ko smo na to najvažnejšo točko dosedaj tako pozabljali. Po taki smotreni misijonski politiki bi naš razmeroma mal narod kmalu lahko začel misliti na lastno misijonsko pokrajino. In to bi misijonsko misel pri nas kmalu dvignilo na tisto stopinjo, ki bi jo morali zavzemati, posebno v teh za misijone tako odločilnih časih.

V ta namen se je ustanovila pri nas pred šestimi leti »Misijonska zveza«. Namen ima, na Slovenskem postaviti misijonišče. Kot poseben odsek ima »Misijonsko mašno družbo«, ki ji je namen, svojim članom nakloniti duhovne zaklade sv. maš in obenem podpirati misijone in postaviti misijonišče.

V odboru Misijonske zveze so bili svetni duhovniki; ljubljanske škofije skoraj poloviča odbornikov pa je bila vedno izmed duhovnikov Misijonske družbe sv. Vincencija Pavelskega, ki so vodili večino korespondence in pa podrobno delo. Tudi naslovljena je bila na Misijonske hišo v Ljubljani. Mnogi so zaradi tega začetkom zmotno mislili, da

je to sploh akcija Misijonske družbe sv. Vincencija Pavelskega. Ko je Misijonska zveza nabrala že precej darov in je bilo treba začeti misliti, kako začeti misijonišče, je po mnogih posvetovanjih vedno bolj prodiralo mnenje, da skupni svetni duhovniki ljubljanske škofije; god zaposleni, ni mogoče se posvetiti tako važni nalogi in da bi je pri sedanjih razmerah ne mogli izpeljati. Prevladalo je prepričanje, da bi to nalogo mogla izpeljati samo že kakšna že obstoječa cerkvena družba. Mislili smo na Steylce, pa jih zaradi nepremagljivih ovir ni bilo mogoče dobiti.

Zato se je sklenila med Misijonsko zvezo in med Misijonsko družbo sv. Vincencija Pavelskega pogodba, da *prevzamo nalogo in sredstva Misijonske zveze Misijonska družba sv. Vincencija Pavelskega*, ki naj bi po možnosti postavila misijonišče. Razlogi, ki so privedli do te pogodbe, so bili med drugimi sledeči in sicer notranji in zunanji. *Notranji*: V misijonskih pokrajinah svetna duhovščina se ni organizirana. Tem ni župnij, kakor v naših krajih in posameznik ne more živeti sam zase, ker ni ma ne duhovne, ne materialne opore, ki mu je v poganski okolici še bolj potrebna kakor pri nas. Zato delujejo, s pridom najlaglje *cerkveni redovi in družbe*. Zato so celo udruženja, ki so se podala v misijone s samo svetnimi duhovniki, kakor npr. Pariško semenišče, začele iskati obliko trdnejše organizacije ali cerkvene družbe. Tudi zahteva ravno iz gornjih razlogov misijonišče skrbnejše in bolj *ascetične* vzgoje, ker mora pravilati na mnogo večje žrtve, kot v domačem pastirstvu. Redovna pravila se pri tem ne smejo smatrati kot ovira za misijonske poklice, ampak kot boljše in gotovejše sredstvo za težji poklic. *Zunanji* razlogi pri pogodbi med Misijonsko zvezo in pa med Misijonsko družbo sv. Vincencija Pavelskega so bili na ti, da je zadnja pri Misijonski zvezi že koj od začetka veliko sodelovala in žrtvovala. Po tej pogodbi je *Misijonska zveza kot posebno društvo prenehala*, da ni pomote pri imenih, in ker Misijonska družba sv. Vincencija Pavelskega ne potrebuje tistega društvenega aparata, ker ji za to delo zadostuje lastna družbena organizacija. Da pa v iavnosti lahko deluje za ta novi privzeti namen, rabi pri agitaciji ime »Misijonišče«, ki je bolj izrazito in obenem izključuje zmotno zamienjavo prejšnjega imena. Pač pa rabi še prvotno ime »*Misijonska mašna družba*«, ki jo je pri pogodbi sprejela kot odsek bivše Misijonske zveze. Niene obveznosti izpolnjuje Družba v misijonišču v Grobljah in tudi niene dohodke rabi za razvoj misijonišča.

Dosedaj je dosežen šele *en del* misijonišča. V Grobljah pri Domžalah je mogoče sprejeti samo *absolvirane* gimnazijce ali pa kandidate za brate laike, ki bi želeli v misijone, da tam napravijo svojo preiskušnjo. Ni pa še preskrbljeno za dijake in bogoslovce. Neposredni cilj pri ustanavljanju misijonišča sedaj je, postaviti najprej *Dijaški dom*, kjer bi lahko sprejeli in vzgajali dijake, ki čustijo v sebi misijonski poklic, že takoj od začetka gimnazije. Kajti navadno se odločijo za ta poklic ravno sinovi iz revnejših družin, pa tudi iz srednjih

slojev in je staršem nemogoče, svojim sinovom preskrbeti vse potrebno za študije. To velja celo v domovini za duhovniške poklice, kjer navadno starši za svoje žrtve smejo pričakovati na starost vsaj nekaj podpore in povračila. Zato se v posameznih škofijah za zadosten naraščaj ustanavljajo deška semenišča. Ko bo Misijonska družba sv. Vincencija Pavelskega dosegla ta cilj, bi začela tudi z misijonsko *blagoslovnico*. Na ta način ima naša Misijonska družba preskrbljeno za misijonski naraščaj v drugih svojih pokrajinah, npr. na Francoskem, v Belgiji, kjer ima velike misijonske zavode, odkoder preskrbuje z misijonarji svoje številne misijonske pokrajine na Kitajskem in po drugih misijonskih deželah. Dokler pa nimamo popolnega lastnega misijonišča, bi ravno v teh francoskih ali belgijskih zavodih preskrbeli slovenskim misijonskim kandidatom bogoslovno izobrazbo, generala bi pa prosili, da pošilja vse slovenske misijonarje v eno pokrajino, ki bi jo preskrbovalo Misijonišče v Grobljah. Na ta način so ravno lani sprejeli naši ameriški sobratje celo kitajsko misijonsko pokrajino od Francozov.

Razen tega, kar je bilo mogoče družbi storiti dosedaj z materialnimi sredstvi v Grobljah, dela za namene bivše Misijonske zveze na ta način, da njeni bogoslovci, ki obiskujejo ljubljansko bogoslovnico ali pa še deloma dovršujejo zaradi voiske prekinjene študije (vseh skupaj 10), sistematično *študirajo misijonsko vprašanje*, zasledujejo misijonsko gibanje po katoliških deželah in pri protestantih, in pišejo po raznih časnikih in časopisih, da bi slovensko ljudstvo zavzeli za misijonske naloge katoliške Cerkve. (Dosedaj redno pišemo v Bogoliuba, v Glasnikih nasv. Src, v prekmurske Novine in Marijin list, tudi v Slovenca smo že spravili par misijonskih člankov, napisali nekaj za Mentor, in tudi Domoljub nam je obljubil, da nam bo na razpolago). Imeli smo misijonsko prireditev, h kateri smo povabili tudi dalmatinske bogoslovce. Začeli smo posebno misijonsko *knjižnico* in smo stopili v zvezo z raznimi misijonskimi organizacijami npr. Steylci in z nemškimi Xaveriusverein. Z drugimi še mislimo stopiti v zvezo. Izdali smo tudi letos Marijin misijonski *koledar* in se že sedaj sistematično pripravljamo na njegovo drugo leto. Imamo posebno misijonsko *akademio*, ki ima vsako nedeljo svoje seje in posvetovanja. Vsak dan daruje en bogoslovec sv. obhajilo za milijonske namene, ob misijonskih praznikih vsi.

Ovire, ki jih moramo premagati, so velike, in sicer notranje in zunanje. *Notranje*: pičila materialna sredstva za vzdrževanje dosedanjega delnega Misijonišča in za njegov razvoj, da bi moglo služiti svojemu namenu in ga popolnoma doseči. Pomanjkanje lastnega glasila, da nam bilo mogoče ljudstvo sistematično vzgajati za naš misijonski namen. Brez lastnega glasila pa je po posameznih listih in člankih težko vzgajati ljudstvo v tem tako razsežnem vprašanju. Slovenskih pripomočkov za študiranje tega vprašanja vobče ni veliko, in treba je nabavljati drage knjige in časopise iz inozemstva. *Zunanje* ovire so v prvi

vrsti popolnoma *napačna miselnost našega ljudstva glede misijonov*. Ker smo imeli dosedaj na Slovenskem samo nabilne misijonske organizacije in imajo te pri nas svoje misijonske liste zelo razširjene, se naše ljudstvo zadovolji s tem, da spravi nekaj darov za misijone skupaj: »za misijone«. Da bi pa javnost pomislila, kako bi se ta denar najbolj praktično in ekonomično za misijone porabili, tega se nihče ne vpraša. Pri besedi »pogan« si naše ljudstvo misli sploh samo zamorčka. Za važna misijonska vprašanja nihče ne ve: npr. Kitajsko vprašanje, ko danes ta dežela, ki obsega skoraj polovico poganov stopa med svetovne narode, in se za njo pulijo protestantska Amerika in Anglija in Nemčija in pa še poganska Japonska; in da je danes vprašanje svetovne politike glede daljnega vzhoda eno glavnih, pa pri nas se ne zavedamo, kako je to tudi za misijone važno.

Želeti bi torej bilo, da bi začeli pri nas *smotreno in enotno misijonsko politiko*, da se naše ljudstvo in naša duhovščina v misijonskih zadevah *prav orientira*, kajti prej je smotrena in *uspešna* misijonska akcija na Slovenskem nemogoča. Za misijonišče si mislimo pridobiti s časoma stalnih sotrudnikov v obliki »misijonskih venčkov«. Glede glasila smo se že letos pogajali z Bogoljubom, da bi dobili pri njem svojo posebno prilogo. Urednik je bil voljan toda potem so mu list zmanjšali in bi bil storil to samo, če bilo nam mogoče prilogo samim plačevati, kar bi na zneslo na leto najmanj kakšnih 200.000 K. Mislimo pa, če bo mogoče, sčasoma začeti izdajati Misijonsko knjižnico.

Ljubljanska škofija je tako srečna, da si je mogla usvtariti krasen vzgojen zavod, ki bo za vedno preskrboval za dosten naraščaj katoliški Cerkvi. Dal Bog, da bi se posrečilo v doglednem času odpreti tudi za misijonske poklice podobni zavod.

Sv. Oče Gregor XV pravi v svoji ustanovni okrožnici, 22. VI. 1622, da je eden glavnih namenov »Propagande«, skrbeti za misijonsko osebje in s tem se je začela za misijone čudovito uspešna in blagoslovljena misijonska doba v katoliški cerkvi.

Naj bi te vrstice vzbudile zanimanje, za misijonske delovanje duhovnikov po svojih duhovnijah. Po pravilih »Unio Missionaria Clerici«, ni samo zadosti da vplačamo letno članarino, da postanemo in ostanemo udje Zveze, ampak je potrebno da tudi pozitivno sodelujemo za razširjenje misijonske misli, sploh za razširjenje sv. vere med krivoverci in neverniki. To potrebno sodelovanje nam olajša in vravna Misijonska Zveza.

Letno poročilo Zajednice Src. Jez. Černiske dekanije v l. 1922.

Predsednik sobr. Leop. Cigoj, tajnik Jos. Fon. Letno se vrši redno 8 konferenc, ki so vedno skoraj polnoštevilno obiskane, in sicer po sledečem programu:

1) *Duhovni nagovor* (stalna točka) od za celo leto izvoljenega duh. voditelja (P. Celestin). Nekaj predmetov o tem:

»o potrebi in koristi premišljevanja«,

»duhovnik in češčenje Src. Jez.«,
»verbum, exemplum et oratio — maxima autem oratio«,

»o duhovnikovem namenu«,

»kaj je Jezus v presv. Evhar. duhovniku?«,

»o dostojanstvu duhovnikovem, njegovi svetosti«.

2) *Posvetitev družin* pr. Srcu Jez. (stalna točka). Izvoljen je poseben odbor, da nas sproti seznanja s to pobožnostjo, o njenem namenu, korigiristi in širjenju po drugih deželah, ter o načinu, kako jo pri nas vesti. Začeli smo s tem, da je naša Zajednica *kot družina* opravila to posvečenje in ge vsako leto v juniju obnavlja in sicer s sv. mašo (darovano za nas — ude) ter s primernim nagovorom v cerkvi. Enako so se posvetile tudi posamezne Mar. družbe. Razširil se je mnogo »Glasnik S. J.«

3) *Dekanovo poročilo in naročilo* (stalna točka), kjer smo doznali za tekoče zadeve, ukaze, priporočila, okrožnice; izvršili razna plačila itd.

4) *Referati*, eden ali dva, po razmerju časa. Razdeljeni so bili med obrate tako, da je vsak prišel v sodelovanje. Obravnavalo se je a) o *Mar. družbah* n. pr. »Voditelj Mar. dr. in njegove lastnosti« — »statistično poročilo o Mar. dr. v dekanatu l. 1920, 21.« — »Mar. vrteci in dušni pastir«. — Sad tega delovanja je bil podučni tečaj v Kamnjah za predstojništva Mar. družb celega dekanata (Glej Bogoljub 1923. januar), razveseljivo razširjanje »Bogoljuba«, »Vrteca« in »Angeljčka«. b) *katehetika*. »Katehet ob začetku šol. leta« s sklepom, naj si vsak zapisuje obravnavano stvarino in naj se za naše razmere sestavi podrobni učni načrt. Dalje: »Katehet in VI. zap.« — »Ureditev verskega pouka z ozirom na skrčenje ur veronauka«. — Priredil se je praktičen nastop poduka v šoli. c) *moralka in asceza*: »O cenzurah« — »O zakram. sv. posl. olja — praktično« — »Spovednik in sextum« — »O molitvi brevirja« — »Naša adoracija pri konferencah« — d) *razno*: »Duhovnik kot dušni pastir na sploh po ital. pravu« — »O položaju župnika beneficijata po ital. pravu« (Po virih: Caterbini in De Alexandris e Capitani »Deo et Caesari«) — »Poročilo o potovanju v Oberammergau« »Duhovnik in tisk« — »O Prosvetni Zvezi« — »O poglavitnih napakah duhovnikovih (doma, v cerkvi, občevanju i. dr.)« — »Razvoj in praktični pomen homilije« — »Kaj je dobro vedeti duhovniku o bolnikih in boleznih«.

5) *Sklep konference z adoratio* na sledeči način: Prižge se v cerkvi 6 sveč, odpre se tabernakelj in ciborij se primakne. — Moli se na glas v dveh zborih iz »Večne molitve« (8. izd. str. 61) Litanije S. J.; in iz II. pol ure tisle odstavki: »Zadoščenje b. S. Jez.« — »Združimo se s S. J.« — »Klici k S. J.« Konečno se skupno odmoli »Formula Consecrationis Sacrat. Cordi Jesu, a Clero recitanda« iz »Sacratissimi Cordis Jesu Nuntius ad cor sacerdotis«.

Tako si je naša Zajednica prizadevala, delati po namenu, za kojega je bila ustanovljena: vsposobujati sobrate k učenju, duhovnemu napredku, gojiti medsebojno ljubezen, širiti češčenje b. Srca Jezusovega!

9. IV. 1923.

Tajnik.

Knjižarna K. T. D. priporoča v nakup:

PLANIKE

na Šmarnični oltar položila P. H. Sattner in E. Hochreiter — 10 Marijinih pesmi;

NAJNOVEJŠE BREVIRJE;
NEKAJ NOVIH MISALOV;
LEPE VZORCE PRVOOBHAJILNIH SPOMINOV.

K. T. D.

Urednik: Stanko Stanič, kap.
Tisk »Narodne Tiskarne« v Gorici.